

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Ing. L. H.**, bytom R., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústredie** v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o výplatu vianočného príspevku, o odvolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sd/68/2010-35 zo dňa 16. augusta 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sd/68/2010-35 zo dňa 16. augusta 2011 vo výroku o povinnosti odporkyne vyplatiť navrhovateľovi vianočný príspevok za rok 2006, 2007 a 2008 v lehote 60 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky **u k l a d á** odporkyňi rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o výplatu vianočného príspevku za rok 2006, 2007 a 2008 v lehote 30 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia.

Účastníkom sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd svojim uznesením zastavil konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne zo dňa 30.6.2010 č. 470 318 4900 z dôvodu, že odporkyňa priznala navrhovateľovi od 3.7.2006 predčasný starobný dôchodok so zvýšeniami od 1.7.2007, od 1.7.2008, od 1.1.2009 a od 1.1.2010, voči ktorému navrhovateľ nenamietal a na súdnom pojednávaní zobral návrh späť a to aj v časti pokiaľ žiadal doplnenie výroku rozhodnutia

odporkyne o výplate vianočného príspevku od priznania dôchodku. Keďže však navrhovateľ trval na preskúmaní postupu odporkyne pri výplate vianočného príspevku za roky 2006-2008, krajský súd uložil odporkyňi povinnosť vyplatiť navrhovateľovi vianočný príspevok za rok 2006, 2007 a 2008 v lehote 60 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia.

Krajský súd dôvodil znením zákona č. 592/2006 Z.z. o poskytovaní vianočného príspevku niektorým poberateľom dôchodku a poukázal na vyjadrenie odporkyne, ktorá nevyplatenie vianočného príspevku odôvodnila tým, že navrhovateľ má trvalé bydlisko v Českej republike. Súd sa stotožnil s názorom navrhovateľa, že zákon o vianočnom príspevku neumožňuje Sociálnej poisťovni skúmať, či navrhovateľ má formálne vyznačený pobyt aj mimo územia Slovenskej republiky, pretože takýto postup nevyplýva z ustanovení zákona č. 253/1998 Z.z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky, ani zo zákona o vianočnom príspevku. Zákon č. 253/1998 Z.z. v § 3 ods. 1 upravuje, že trvalý pobyt je pobyt občana spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan má v tom istom čase iba jeden trvalý pobyt. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 253/1998 Z.z. občan, ktorý sa pripravuje na vycestovanie do zahraničia s cieľom trvalo žiť v zahraničí, je povinný pred vycestovaním ohlásiť skončenie trvalého pobytu v ohlasovni, ktorá vedie údaje o trvalom pobyte. Podľa ods. 3, občan, ktorý má pobyt v zahraničí a ktorý sa rozhodne počas tohto pobytu skončiť trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, môže ohlásiť jeho skončenie prostredníctvom zastupiteľského úradu Slovenskej republiky alebo prostredníctvom splnomocneného zástupcu v Slovenskej republike.

Z vykonaného dokazovania, výsluchom navrhovateľa bolo nepochybne preukázané, že pobyt navrhovateľa na území Českej republiky bol prechodného charakteru, navrhovateľ nemal úmysel trvalo žiť v zahraničí, ani tam nežije, čo dostatočne a presvedčivo vysvetlil.

V súvislosti s postupom odporkyne súd poukázal na to, že postupom správneho orgánu sa rozumie postup tak, ako upravuje príslušný právny predpis. Zákon o vianočnom príspevku pripúšťa aplikáciu zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení iba vo vzťahu k výplate dôchodku, a teda súd je toho názoru, že Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave nebola ani oprávnená skúmať, či navrhovateľ má aj iné trvalé bydlisko ako na území Slovenskej republiky. Takýto postup neupravuje ani hmotnoprávny predpis, a to zákon o vianočnom príspevku, pretože stanovuje podmienky jednoznačným a nespochybniteľným spôsobom. Preto po preskúmaní postupu odporkyne podľa § 250l a nasledujúcich OSP krajský súd

dospel k záveru, že postup odporkyne nebol správny a uložil jej povinnosť vyplatiť navrhovateľovi vianočný príspevok tak, ako uvádza výroková časť rozhodnutia, pretože medzi navrhovateľom a odporkyňou je nesporná aj výška poberanej dôchodkovej dávky.

Proti uzneseniu krajského súdu podala odporkyňa odvolanie pre nesprávne právne posúdenie veci a poukázala na to, že podľa § 219 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení súd rozhoduje o opravnom prostriedku proti neprávoplatnému rozhodnutiu ústredia Sociálnej poisťovne o dôchodkových dávkach, o úrazovej rente a o pozostalostnej úrazovej rente a o povinnosti poberateľa a zamestnávateľa vrátiť dôchodkovú dávku. Navrhovateľ opravným prostriedkom z 9.9.2010 napadol správnosť rozhodnutia z 30. júna 2010 č. 470 318 4900 o priznaní predčasného starobného dôchodku, čiže rozhodnutia o dôchodkovej dávke. Predmetom konania krajského súdu preto malo byť len skúmanie napadnutého rozhodnutia o dôchodkovej dávke.

Poskytovanie vianočného príspevku, ako štátnej sociálnej dávky, ktorého vyplácanie bolo podľa zákona č. 592/2006 Z.z. zverené Sociálnej poisťovni, nie je možné spájať s rozhodovaním odporkyne o dôchodkových dávkach. Vyplácanie vianočného príspevku nepodlieha konaniu podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ani podľa zákona o správnom konaní, nerozhoduje sa o ňom rozhodnutím. Podľa § 1 ods. 7 zákona č. 592/2006 Z.z. sa vianočný príspevok nezlučuje s dôchodkom.

Z uvedeného dôvodu má odporkyňa za to, že krajský súd v konaní o preskúmaní rozhodnutia o dôchodkovej dávke podľa tretej hlavy piatej časti OSP nemá právomoc posudzovať „postup odporkyne“ o vyplatení vianočného príspevku na nie je oprávnený odporkyňu uložiť povinnosť vyplatiť navrhovateľovi vianočný príspevok. Pre úplnosť poznamenala, že navrhovateľ nespĺnil podmienky na výplatu vianočného príspevku.

S poukazom na uvedené skutkové a právne dôvody odporkyňa žiadala Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd, aby rozsudok Krajského súdu v Prešove č. 6Sd/68/2010 zo 16. augusta 2011 zmenil tak, že výrok rozhodnutia v časti týkajúcej sa zastavenia konania vo vzťahu k rozhodnutiu odporkyne z 30. júna 2010 č. 470 318 4900 potvrdil a výrok v časti, v ktorej sa odporkyňu ukladá vyplatiť navrhovateľovi vianočný príspevok za rok 2006, 2007, 2008, zrušil.

Navrhovateľ žiadal prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Rozhodnutie krajského súdu pokladá za logické, presvedčivé, vecne správne a zákonné. Odporkyňa sama priznáva, že je zo zákona splnomocnená vyplácať štátnu dávku – vianočný príspevok, teda v určitom zmysle konať – rozhodovať o výplate. Na druhej strane akoby chcela, aby toto jej konanie nikto nehodnotil -nepreskúmaval, ak namieta, že súdu táto vec neprislúcha, lebo sa jedná o postup v konaní o dôchodkovú dávku podľa zák. č. 461/2003 Z.z. Sociálnej poisťovni je z dokladov uložených v dávkovom spise známe, že od roku 1964 má navrhovateľ trvalé bydlisko na Slovensku, R., poberá dôchodok od SP-ústredia Bratislava a teda mu vzhľadom na výšku dôchodku patrí vianočný príspevok nielen za rok 2009, ktorý mu bol vyplatený, ale aj za roky 2006-2008. Takto mala odporkyňa rozhodnúť o výplate vianočného príspevku v roku 2006, kedy mu priznávala predčasný starobný dôchodok.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie v medziach podaného odvolania a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je čiastočne dôvodné.

Odvolací súd predovšetkým konštatuje, že rozhodnutie z 30.6.2010, voči ktorému navrhovateľ podal „návrh na preskúmanie a doplnenie o výrok o výplate vianočného príspevku“ a súd o ňom konal, sa týka iba a výlučne priznania nároku na predčasný starobný dôchodok od 3.7.2006. Rozhodnutie bolo navrhovateľovi doručované na adresu v Slovenskej republike. V návrhu žiadateľ výslovne uvádza, že s rozhodnutím o predčasnom starobnom dôchodku súhlasí, žiada však spätne aj o výplatu vianočného príspevku, „ktorý mu bol vyplatený iba raz, 23.7.2010 za rok 2010“ (zrejme za rok 2009). V doplatku na predčasnom starobnom dôchodku doplatok na vianočnom príspevku za rok 2006, 2007, 2008, 2009 nebol zahrnutý. Z tohto dôvodu žiadal o preskúmanie nároku a „o rozhodnutie aj o tejto otázke“. Zároveň dokladoval fotokópiu listu z 21.1.2010, ktorým už žiadal o nápravu vo veci vyplatenia vianočného príspevku.

Súčasne odvolací súd z predložených písomností usúdil, že odporkyňa nevydala žiadne rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o vianočný príspevok. V písomnom vyjadrení odporkyne (12.10.2010 č.l. 7 spisu) sa k podanému návrhu uvádza: „Navrhovateľ žiadosťou z 21. júna 2006 požiadal o priznanie predčasného starobného dôchodku. Nakoľko navrhovateľ splnil obe podmienky § 67 ods. 1 zsp., predčasný starobný dôchodok mu bol priznaný.

Podrobný výpočet výšky predčasného dôchodku je rozpísaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Z dikcie § 179 ods. 1 písm. a/ zsp. vyplýva, že odporkyňa rozhoduje v prvom stupni o dôchodkových dávkach. Z § 1 zákona č. 592/2006 Z.z. o vianočnom príspevku vyplýva, že vianočný príspevok sa vypláca ako štátna sociálna dávka, pričom poberateľ dôchodku musí mať bydlisko na území SR. S poukazom na uvedené Sociálna poisťovňa o vyplatení príspevku nevydáva rozhodnutie a nakoľko navrhovateľ mal trvalý pobyt v Českej republike, vianočný príspevok za roky 2006, 2007, 2008 mu nebol vyplatený. Vianočný príspevok zo rok 2009 bol navrhovateľovi poukázaný 23.júla 2010 po prevedení zmeny adresy na Slovensko.“

Na základe uvedeného sa predmetom vyjadrenia navrhovateľa z 2.3.2011 (č.l. 15 súdneho spisu) stalo dokumentovanie jeho trvalého bydliska v Slovenskej republike a vysvetlenie príčin pobytu v Českej republike. V nadväznosti na to krajský súd uznesením z 8.3.2011 č.k. 6Sd/68/2010-20 uložil odporkyňi do 30 dní písomne sa vyjadriť, resp. vydať „rozhodnutie vo vzťahu k uplatnenému nároku navrhovateľa na vianočné príspevky za roky 2006, 2007, 2008 a 2009 na základe navrhovateľom predložených dôkazov a to potvrdeniami obce R. zo dňa 4.2.2011 pod. č. 129/2011 a námietok uvedených v podaní zo dňa 2.3.2011“. Podľa doplňujúceho vyjadrenia odporkyne z 18.4.2011 (č.l. 22) o poskytnutí vianočného príspevku aj za rok 2006-2009 bude konať príslušný odbor SP. Listom z 13.7.2011 odporkyňa predložila súdu list SP-ústredia podpísaný pracovníkom za oddelenie zahraničných agend 152 z 13.5.2011 adresovaný navrhovateľovi, v ktorom oznamuje podmienky § 1 ods. 1 zák. č. 592/2006 na poskytovanie vianočného príspevku, zistenie o nepretržitom trvalom pobyte navrhovateľa v ČR, že navrhovateľ nemá nárok na výplatu vianočného príspevku. V liste tiež odporkyňa vzhľadom na potvrdenie obce R. o trvalom pobyte navrhovateľa v obci, poukazuje na § 3 zák. č. 253/1998 Z.z., ktorý pripúšťa len jeden trvalý pobyt, ako aj ohlasovacie povinnosti pri vycestovaní podľa zák. č. 235/1998 Z.z. (č.l. 28 – 30 súdneho spisu).

Následne na uvedené krajský súd na pojednávaní po vypočutí navrhovateľa uložil povinnosť odporkyňi vianočný príspevok vyplatiť, odporkyňa pritom žiadala vrátiť vec SP, aby svoj postup pri výplate vianočného príspevku prehodnotila.

Odvolací súd poukazom na doterajšie zistenia dospel k záveru, že krajský súd o uložení povinnosti odporkyňi vyplatiť vianočné príspevky rozhodol nad rámec svojej právomoci, pretože vo veci vianočného príspevku nebolo vydané žiadne rozhodnutie,

na preskúmanie ktorého by mal právomoc. Podľa ustálenej súdnej praxe skúmanie zákonnosti postupu orgánu verejnej správy je súčasťou preskúmania zákonnosti vydaného rozhodnutia. Ak rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa o vianočný príspevok vydané nebolo, nie je v právomoci súdu v konaní podľa časti V., tretej hlavy OSP konať a rozhodnúť o hmotnoprávnom nároku a o povinnosti orgánu vykonať plnenie, v danom prípade vyplatiť vianočné príspevky. Rozhodnutie o hmotnoprávnom nároku sa vymyká z obsahu právomoci správneho súdu preskúmať postup orgánu verejnej správy. Predmetom preskúmania zákonnosti postupu odporkyne mohli byť len také postupy a úkony odporkyne, ktoré uskutočnila v súvislosti s konaním a rozhodnutím o uplatnenom nároku, o ktorom rozhodla. U uplatnenom nároku na vianočné príspevky sama odporkyňa v preskúvanom konaní a rozhodnutí nekonala a nerozhodla. Ten sa stal predmetom až súdneho konania o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne, pričom o návrhu na plnenie (podľa III. časti OSP) nemal krajský súd ani vecnú príslušnosť.

Odvolačný súd z vyššie uvedených dôvodov výrok rozhodnutia, ktorým krajský súd o uložení povinnosti vyplatiť vianočné príspevky rozhodol, zrušil.

Odvolačný súd však považuje za dôvodné zaoberať sa obsahom už citovaných podaní a vyjadrení navrhovateľa, z ktorých nepochybne vyplýva, že navrhovateľ

1. žiada o vyplatenie vianočných príspevkov, ako jemu patriacich, uplatňuje teda svoj nárok na uvedené príspevky
2. poukazuje na nečinnosť SP, ktorá o jeho žiadosti nerozhodla a príspevky nevyplatila.

Odvolačný súd nepovažuje za náležité vyjadrenia odporkyne, uvedené v odvolaní, podľa ktorého vyplácanie vianočného príspevku nepodlieha konaniu podľa zák. č. 461/2003 Z.z. ani podľa zákona o správnom konaní a nerozhoduje sa o ňom rozhodnutím.

Je bez akýchkoľvek pochybností, že zákon č. 592/2006 Z.z. nemá výslovné ustanovenia o konaní a rozhodovaní o vianočnom príspevku, hoci stanovuje podmienky nároku a okruh osôb, ktorým ako štátna sociálna dávka na výplatu prináleží. Zákonodarca v predmetnom zákone však upravil (§ 1 ods. 6 zákona), že na poukazovanie vianočného príspevku sa vzťahuje osobitný predpis s odkazom na zák. č. 461/2003 Z.z..

Ak odporkyňa je zákonom určená na vyplatenie vianočného príspevku, je z povahy veci samozrejmé, že ak žiadny iný orgán nie je zákonom určený na rozhodnutie komu konkrétne a v akej výške má byť vianočný príspevok poukázaný, lebo splňa zákonom stanovené podmienky a rovnako žiadny iný orgán nie je zákonom určený na rozhodnutie, komu konkrétne nemá byť príplatok vyplatený, lebo nespĺňa zákonom stanovené podmienky, je výlučne odporkyňa oprávnená a povinná posúdiť komu konkrétne a v akej výške vianočný príspevok vyplatí (poukáže), čo aj bez vydanie formalizovaného rozhodnutia a komu príspevok nevyplatí. Ak je teda posudzovanie tejto otázky v pôsobnosti odporkyne, pretože inak by nemohla splniť zákonom stanovenú úlohu „vyplatiť“ príspevok (§ 1 ods. 1 zákona), je v prípade podania žiadosti o taký príspevok povinná o nevyplatení príspevku vydať rozhodnutie. Také rozhodnutie musí obsahovať dôvody, pre ktoré príspevok nepatrí. Ustanovenie § 1 ods. 6 zákona možno ústavne konformným spôsobom vykladať tak, že zákonodarca stanovil, že na konanie o vianočnom príspevku, ak bola podaná žiadosť o predmetný príspevok, sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. o konaní vo veciach sociálneho poistenia, keďže sa vypláca spolu s dôchodkovou dávkou a aj keď sa vianočný príspevok nezlučuje s dôchodkom. Ak sa teda začalo konanie o vianočný príspevok podaním žiadosti o vianočný príspevok, odporkyňa má o nej konať a rozhodnúť v súlade s ustanoveniami §§ 184 a 209 zákona č. 461/2003 Z.z.. Najvyšší súd zdôrazňuje, že žiadateľ má právo poznať dôvody nevyhovenia jeho žiadosti, aby sa mohol efektívne brániť a uplatniť zákonné a ústavné možnosti preskúmania negatívneho rozhodnutia (§ 214 zák.č. 461/2003 Z.z., čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR). V danej súvislosti najvyšší súd pripomína, že právo na vydanie zákonného rozhodnutia o podanej žiadosti a právo na dôvody rozhodnutia je všeobecným princípom administratívneho konania, uznávaným aj na základe Rezolúcie Výboru ministrov (77) 31 Rady Európy a judikatúra najvyššieho súdu tento princíp trvale uplatňuje.

Keďže navrhovateľ bez akýchkoľvek pochybností žiadal o vianočný príspevok, ako to vyplýva aj z jeho listu z 21.1.2010 (č. 1. 3 súdneho spisu), nezávisle od konania o starobnom dôchodku, a odporkyňa o jeho žiadosti nerozhodla, najvyšší súd konštatoval nečinnosť odporkyne a dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie podľa § 250t OSP. Konanie a rozhodovanie o nečinnosti Sociálnej poisťovne patrí podľa § 246 ods. 2 písm. b) do vecnej príslušnosti najvyššieho súdu, a s poukazom na to, že iné prostriedky nápravy, ktoré navrhovateľ využil aj v konaní pred krajským súdom, nevedli k náprave, a odporkyňa fakticky odmieta vydať rozhodnutie, najvyšší súd uložil odporkyňi povinnosť konať

a rozhodnúť v lehote stanovenej vo výroku tohto rozhodnutia o žiadosti navrhovateľa o vyplatenie vianočných príspevkov.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. januára 2012

JUDr. Ida H a n z e l o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková